

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egy eszám ára 5 kr. Közlegek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.

Kiadóhivatal: K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetéseknek s előfizetési pénzek küldendők.

A magyar ügy.

A magyar publicisztikának ama közegei, melyeket párttekinetek nem befolyásolnak s melyek az első tanácsadó lelkiismeretességével kezüket a közvélemény pulzusán tartják s annak minden változását pontosan konstatálják, a kiegyezési tárgyalások alatt tapasztalhatták, hogy a hosszú és kínos bizonytalanságot mindenki megunt és mindenütt csak a függő kérdés végleges elintézését és rendezését óhajtják. A közvélemény belátta, hogy a dolog tovább így nem mehet és elvárja, hogy a felette hosszadalmas és aggasztóan ide s tova hullámozó kiegyezési anyagból végre szilárd és megbízható valami jegecedjék ki, ami legalább hasonlít a közgazdasági fejlődésünknek szolgáló alap-hoz. A mostani állapot, mely leginkább nyugtalanítja a lelkeket, Mohamed koporsójához hasonlít; már pedig a magyar közgazdaság alapfeltételei nem maradhatnak a levegőben függve.

Az 1867. XII. és az 1898. I. törvény-cikkek, mely utóbbi által létesített a jelenleg érvényes provizórium — és a magyar képviselőház elé terjesztett kiegyezési javaslatok volt minden, amivel báró Bánffy Dezső miniszterelnök a bécsi utra indult, hogy a korona előtt hazafiasan, komolyan és lelkiismeretesen képviselje Magyarország jogait és a magyar kormány köteleseit. E képviselőhöz a miniszterel-

nök egész erélyére és nagy államférfiúi képességeire volt szükség, mert épen az említett törvények és a szóban forgó kiegyezési javaslatok voltak kitéve a másik alkudozó fél heves támadásának. Gróf Thun a magas és legmagasabb érdekek álláspontjára helyezkedett és a monarchia érdekeit s nagyhatalmu állását vitte csatasorba, hogy az osztrák alkotmány 14. §-ának segítségével intézzon rohamot a magyar álláspont erődítménye ellen, melyben első sorban a magyar alkotmányt kellett megvédeni.

Ő felségének kellett döntenie; a magyar alkotmány megvédelmezése végett a koronához kellett fordulni és az egymásra pattanó érdekellentétek zürzavarában báró Bánffy a kiegyezési törvény 25. szakaszát mutatta a királynak, melyet I. Ferencz József szentesített; az 1898. I. törvény-cikket tartotta a magyar miniszterelnök a korona elé és a királyra történt hivatkozás, a király alkotmányos érzelme érvényre juttatta a magyar ügyet. Az ellentétek forró harezából a magyaralkotmány és vele a magyar miniszterelnök sértetlenül kerül ki és gróf Thun miniszterelnök mint pervesztes utalva lett a magyar álláspont figyelembe vételére.

Hogy Thun, mint pervesztes, még az utolsó órában is nehézségeket halmoz egymásra, hogy jövőjét biztosítsa és a békekötésnél megmentse, ami még megmenthető, azt a fődologra nézve már nem le-

het komoly akciónak nevezni. Az osztrák miniszterelnök eme tényénél többé nem a háborúról, vagy a háboru folytatásáról van szó, hanem a békéről és az árról, melyet érte fizetni kell. Dőreség lenne azt kívánni, hogy a nyertes fél viselje a per-költségeket.

A vámterület közössége mind a két fél érdekében van; a külön vámterületet önálló autonóm vámokkal itt is, ott is, minden belátásos ember perhorreszkálja. Az Ausztriával folyó kiegyezési tárgyalásokban Magyarország ismétli Bismarck bölcs eljárását, aki 1866-ban a legyőzött ellenségből szövetségest és hatalmas bajtársat csinált. Báró Bánffy az Ausztriával vívott küzdelemből sértetlenül hozta haza a magyar alkotmányt és most közgazdasági szövetség kötésén fárad az ellenféllel, amely kötés mind a két szerződő félre nézve az anyagi jólét és közgazdasági fejlődés forrásává kell hogy legyen és reméljük, lesz is.

A kiegyezés politika nélkül.

Lázás izgatottsággal, az ideges figyelemnek látható jeleivel kíséri az országsajtója azokat a tárgyalásokat, amelyek a vezető kormányférfiak között folynak s amelyeknek célja, hogy az Ausztria és Magyarország között való közgazdasági kiegyezésnek egy lehető módját állapítsák meg.

Való, igaz, hogy ezekben a tárgyalásokban nagy szerepet játszik a politika, mert az egyik államfél

TÁRCA.

Egy nemes vad.

Nagy vadászatra készült Vámosy Jenő gróf vámosi kastélyába. Nagy társaság is gyűlt össze: az ország minden főrangú vadásza sietett megjelenni a szíves meghívásnak, mert általános tudva volt, hogy a gróf vadászterülete vadbőség tekintetében páratlanul állt az országban. S ilyen alkalmat egy szenvedélyes vadász ugyan el tudna-e szalasztani?

De azért a főrangú világ hölgyei is készülődtek a vámosi kastélyba, mert hírül ment az is, hogy Jenő gróf a vadászat befejeztével családi ünnepet tart: eljegyezteti hugát Kotányi báróval.

Ép a vadászat közepén vagyunk. Vidám ölet folyik a nagy kastélyban, melynek egyik részét a hölgyek foglalják le, körülöttük csapják a szelet azok a fiatal uracsok, kik a korai felkeléssel járó vadászat nehézségének nem barátjai.

A völgyényjelölt, Kotányi báró, szenvedélyes vadász és legelőször van talpon s legutoljára tér vissza a rengetekből. De azért a nappal nem alsz-sza át, hanem a grófnő közelében tölti, kivel pár nap múlva lesz meg az eljegyzése.

A vadászok pipaszó mellett átheverik a napot, közben felkelnek a párnákról, hogy a kártyázásnak

éljenek s adomákat meséljenek el egymásnak, melyek mind a vadászélet körül forognak.

Egy szép napon, — jó későn érkezett! mondták a kompániában, — megjött váratlanul Gilvász János báró, a leghíresebb vadász, néhány fegyvertáskával, egy vadászszal meg kevés utipodgyászszal. Rögtön a pihenő társaság közé keveredett s a jövetelén melegen örvendő háziurnak így szólt: A holnap vadászaton én is résztveszek, tudod a magam érdekében már nem találok löni egy tizenégy agancsot; ha egyet lötem, rögtön visszautazom az én tanyámra.

De mikor a házigazda pár szót észrevétlenül beszélhetett vele, odasugta neki:

— Édes Jenő barátom, nővéred eljegyzési híre hozott ide, holnap együtt kelünk s megyünk ki az erdőbe, akkor majd többet mondok.

És erősen megrázta barátja kezét.

Másnap azonban Gilvász báró a nélkül, hogy egy 14 agancsot leterithetett volna, hazautazott. Reggel az erdőben nem is vad után járt a báró, hanem Jenő grófnak beszélt sógorjelöltjéről.

Mikor János báró előadását befejezte, a gróf magából kikelt és kiáltott fel: Ez az ember sohasem lesz sógorom! Majd így folytatta: Köszönöm, hogy eljöttél a távolból s mindenről felvilágosítottál.

— Kötelességemnek tartottam.

Másnap reggel Jenő gróf ismét csak másodmagával ment vadászatra. Most meg ő kérte fel Kotányi bárót, hogy vele tartson. Az erdő sűrűjében ilyen beszélgetés folyt a két férfi között:

— Sajnálom, Kotányi, de nem adhatom neked a grófnő kezét.

Kotányi elsápadt e kijelentésre, de azért vakmerően kockáztatta meg a kérdést:

— S miért?

— Mert nem vagy gentleman!

— Mit mond a gróf?

— Azt mondom, hogy adósságaid vannak, melyeket vagyoni viszonyaid kimutatása közben eltitkoltál előttem, s így rászédítél engem. Azt mondom, hogy be voltál keverve egy kártya afférbe, melyből nem tisztáztad magad, s a mely szerecsédre csak négy ember titka maradt. E négy ember közül az egyik, Gilvász János báró, tegnap nálam volt.

— Ah! kiáltott a báró.

De a gróf kérlelhetetlenül folytatta.

— S azt mondom, hogy a te szerelmed nővérem iránt nem lehet igaz és nemes vonzalom, mert neked már volt egy viszonyod, melynek gyümölcse is lett. Mindent meg tudtam volna bocsátani, mert a bűnt lemossa nézetem szerint a bűnhődés; de hogy nővéremnek szérelmet hazudtál és más nővel viszonyt folytatsz, ezért nem tartalak gentlemannek és ezért nem adom neked nővéremet. Ezt vedd tudomásul. De, hogy lásd, milyen jóakarattal viseltem irányodban, hát nem kompromittáltak. Mig a vadászat tart, maradj házamban, de azt elvárom tőled, hogy nővéremtől távol tartsd magadat. Holnap majd beszélget vele is és ha benne a Vámosyék vére buzog: hallgatni fog reám

miniszterelnöke akkor, amikor zilált parlamenti viszonyaira nem tud más mentséget felhozni, a monarchia nagyhatalmi állását emlegeti mindig s a nagypolitikai viszonyokat dobja a mérleg serpenyőjébe súly gyanánt.

Hisszük, hogy az így odadobott érv erős ingásba hozza a mérleget. A nagyhatalmi állás és a dualizmus védelme a jelszó most azon az oldalon, ahol máskor olyan pókhendi módon szóltak a magyar államról, erejéről, nyugodt, konszolidált viszonyairól.

Pedig tudják, hogy mi most se fenyegetünk a dualizmust, s azt is tudják, hogy nem mulik sajunk, hogy a monarchia nagyhatalmi állásából csak egy hajszálvonalasnyit is engedünk. Ez a veszedelem tülről fenyeget.

De van nekünk fontosabb érdekünk s kockánk, mint a fentebb említett politikai szappanbuborék, melylyel a minisztergyerekek olyan szép játékot tudnak űzni. A kiegyezésben szó sincsen arról, hogy a monarchia egysége esélyeztetve volna, mert ha mindaz teljesül is, amit a mi kormányferfiaink maguk elé ezéül kitűztek, még akkor is csak a régen ohajtott egyensúlyt közelítettük meg a monarchia osztrák és magyar része között, — de semmi esetre sem értünk el jogtalan előnyöket.

Ez a kiegyezés most ránk nézve első sorban anyagi kérdés.

Akármennyire igyekeznek is az osztrák miniszterek a nagy politikát belevonni ebbe a tárgyalásba, azt minden tisztán látó szem észreveheti, hogy a domináló elem a két állam között kötendő kiegyezésben anyagi kérdés, melyet 30 évi hosszú türes után végre is a méltányosság alapján Magyarország javára kell megoldani.

Hát hogy állunk ebben a dologban?

Néhány hónappal ezelőtt a magyar miniszterelnök 18 törvényjavaslatot mutatott be a magyar törvényhozásnak, melyek három évi nehéz tárgyalások eredményei. Ezek között volt a fogyasztási adók kérdésének rendezése; eddig ugyanis 4—5 millió forintot vont el Ausztria tőlünk olyan fogyasztási adóban, mely bennünket megillet. Ezt akarjuk a jövőre megszüntetni. Ott van az új állategészségügyi egyezmény, mely az eddigi megdöbbentő viszonyoknak akarja elejét venni Ausztriával való állatforgalmunk terén. S ott van még tíz hasonló javaslat.

Ezeket kellene törvénynyé tenni, ideát és odaát egyszerre, hogy ránk nézve egy türehető kiegyezés létre jöjjön.

Nos, hát nálunk ennek nincs akadálya. A törvényhozás megszavazza a javaslatokat, de Ausztriától ugyanazt várja. Csak hogy odaát fura állapotok vannak. Ausztria meg van bomolva a német nyelvi

rendeletek miatt, s a parlamentáris kormányzást lehetetlenné teszi a németek obstrukciója, mely azt követeli, hogy a nyelvi rendeleteket vonják vissza. De ez lehetetlen, mert ha vissza vonnák, akkor meg a cseh és lengyel többség csinálna obstrukciót minden parlamenti működés ellen.

Igy állanak a viszonyok ma.

S miután Magyarország csak a parlamentárisan kormányzott Ausztriával köthet kiegyezést, a 67. évi kiegyezési törvény értelmében ez év végén visszanyerjük önrendelkezési jogainkat s köthetünk Ausztriával szerződést, de kiegyezést nem, mert neki nincs parlamentje, mely ezt megszavazná.

Az tehát most már holt bizonyosság, hogy Ausztriával csak szerződésünk lesz, melyben az osztrák kormány szavatosságot vállal arra nézve, hogy azokat a kiegyezési törvényeket, melyeket nálunk a parlament fog megszavazni, odaát Ausztriában is végbe fogják hajtani.

Ez az egyetlen módja annak, hogy a fentebb említett 18 törvényjavaslatból valamit megmenthesünk, s hogy ne ismét mi adjuk meg az árát ennek a drága szövetségnek.

Azok a tárgyalások, melyek most folynak Budapesten, már mind ezen az alapon történnek s csak a részletekre vonatkozó megállapodásokról van szó. Ki kellett választani, hogy mely törvényjavaslatok terjeszthetők máris a magyar parlament elé, s meg kellett állapítani, hogy mennyi időre szóljon a szerződéses állapot Magyarország és Ausztria között.

Vámsorompók nem lesznek, az bizonyos. Visszanyerjük gazdasági önállóságunkat, de nem élünk vele. A helyzetünk az, hogy várakozniunk kell addig, amíg a szomszédnak rendben lesz a szénája s amíg a nyelvi zivatarokból a csehek és németek között valami tartósabb és esendesebb állapot jön létre.

Tehát a béke kedvéért mi hozzuk az áldozatot. Vajjon mivel fogja meghálálni a szomszéd ezt a mi engedékenységenket?!

Gelléri Miksa.

Selyemtenyésztésünk 1897-ben.

Felvilágosítások a selyemtermelők részére.

(Folytatás.)

A tolongás s ezáltal a beváltási eljárás zavarásának elkerülése végett a tenyésztőknek naponként csak egy része bocsátattat a beváltáshoz. A községi felvigyázók I. osztályu gubót feltüntető mintagubókkal oktatták a tenyésztőket, hogy azok szerint kell gubóikat megválogatni. A beváltó-államásokon külön munkásnők segítettek azon tenyésztőknek, kik gubóikat nem válogatták meg helyesen. Már gyakorlott munkásnők s már alkalmazva volt felügyelők alapos oktatást nyertek a gubók helyes osztályozásában. Hogy a beváltás és a gubók osztályozása rendesen történjék, jelentékenyen több beváltó-állomás állítottatott fel. Csak a beváltási költségek 10.000 frttal kerültek többé 1897-ben, mint az előző években.

Az ország különféle vidékein 170—180 helyen, százezernél több tenyésztőtől mintegy 1½ millió gubót, 10—15 nap alatt, közel 400 alkalmazott által beváltatni, az új rendszer behozatalának első évében, méltánylást érdemlő óriási feladat.

Ha mégis olcsóbban válogattak be a gubók a tenyésztőktől, mint a hogy azokat beváltani kellett volna, a hiba utóbb helyrehozott és hogy a tenyésztők általában nem szenvedtek megrövidítést, ezt a legvilágosabban kideríti a következő tény: 1897-ben beváltatott összesen 1.334.138 kiló selyemgubó, melyből az I. osztályba 826.459 kiló, a II. osztályba 432.499 kiló, a III. osztályba 75.179 kiló esvén, volt tehát az 1% 62, a II. % 33. A midőn azonban a gubók a raktárakban újból megválogatva és helyesen osztályozva eladásra kerültek, kiderült, hogy az egész termésnek csak 35 %-át lehetett, mint I. osztályt értékesíteni és 41 %-át mint II. osztályt. Így tehát egyrészt, ha a selyemtenyésztés érdekében meg kellett tenni a fenti intézkedéseket, más részt nem mondható, hogy a tenyésztők érdekei nem voltak a lehetőségig szem előtt tartva. Mindegy, úgy a jövőben is minden lehető meg fog tört

tetni a tenyésztők érdekében, a mennyire ezt az államkincstár érdekei csak megengedik, kinek érdekeit szem előtt téveszteni annál kevésbé szabad, mert az egész intézmény mint eddig, úgy a jövőben is utalva van az állam hathatós támogatására. Arról a tenyésztők biztosak lehetnek, hogy: 1. Az intézet azon alkalmazottja, ki hanyagsága, vagy bebizonyítható rossz indulata által a tenyésztőnek ártott, ha cselekménye törvényileg üldözhető, az eljárás ellene indíthatni fog, de mindenesetre elbocsátatik és kényerét veszti. 2. Már a beváltás végén tanulmányozás tárgyává tette az intézet, miként lehetne az idén netán előfordult nehézségeknek a jövő évben gyakorlatilag elejét venni, vagy legalább enyhíteni és hogy mit lehetne tenni arra nézve, hogy a selyemtenyésztés fentartása és tovább fejlesztése érdekében elodázhatlanul szükséges új beváltási rendszert, a tenyésztőknek elviselhetőbbé tegye. Minden konkrét tényeken alapuló panasz megvizsgálatik és a hibát elkövető teljes szigorral és erélylyel lesz megfenyítve. Voltak reá esetek, hogy az intézet csak 2—3 kilo gubónak helytelenül történt beváltása miatt is, ha ez kellő időben tudomására jutott és egyáltalán lehetséges volt, főbb hivatalnokainak egyikét egy egész napi távollásra utaztatta. Hogy rossz árak és egyéb nehézségek miatt valamely termelési ágtól sokan elfordulnak, ez természetes és nálunk is bekövetkezhetik. A gubókért többet, mint a mennyit a mai viszonyok megengedik, nem fizethet az intézet, nehogy az országot károsítsa, valamint nem fizethet többet a silány gubókért sem, nehogy károsítsa a jó tenyésztőket az által, hogy valóban jó gubóikért kevesebbet fizet. Daczára annak, hogy az országban mintegy 3000 községben százezernél több tenyésztő volt ez idén, csak kivételes véletlenségek tulajdonítható, ha egyes községekben a tenyésztők többszörösen meg nem lettek látogatva és oktatva. A ki tehát igénybe akarta venni az oktatást az okszerű tenyésztés érdekében, annak ez módjába állott. Ha pedig ez irányban az intézet közegei részéről hanyagság követtetett el, ez elleni panasz bizonyára nem maradt kellő intézkedés nélkül. A szederfatenyésztést lehetőleg emelni iparkodik az intézet az által, hogy szederfamatot, szederfacsemetéket, sőt amennyire lehetséges, kész szederfákat is ingyen kioszt. A ki tehát nem rendelkezett az idén elegendő szederfalevelel, forduljon az intézethez egy levelezőlapra és kérjen szederfamatot, vagy még inkább csemetét és a jövő tavasszal bizonyára meg fogja kapni a szükséges utasításokkal együtt.

Ha lesz elég szederfalevele, akkor a tenyésztő képes lesz heranyóit oly jól táplálni, hogy gubói nagyobb valószínűséggel lesznek I. osztályuak. Ha pedig gondoskodik róla, hogy közel lakásához legyen szederfája, a tenyésztést bizonyára nagyon meg fogja könnyíteni.

(Vége köv.)

Ujdonságok.

— Szülők figyelmébe ajánljuk Röser tan és nevelőintézetét (alapított 1853-ban.) E kitűnő hírnévnek örvendő intézet magában foglal 3 osztályu kereskedelmi iskolát, mely teljesen egyenrangú a kereskedelmi akadémiákkal, érettségi bizonyítványai az egyéves önkéntességre képesítenek és 4 osztályu polgári iskolát. A tanulók kívánatra az iskolákkal kapcsolatos nevelőintézetbe is felvétetnek. — Bővebb értesítést szívesen küld Röser János igazgató Budapesten.

— Budapesti őszi gyümölcs kiállítás. Már említettük egy ízben, hogy az Országos Magyar Kertészeti Egyesület az évi ősszel gyümölcs- és általános kertészeti kiállítás tartását határozta el és e tárgyban a földmívelésügyi m. kir. miniszter támogatását kérte ki. Miután Darányi miniszter a kiállítás támogatását kilitásba helyezte — az egyesület kiállítási bizottsága szeptember 1-én Emich Gusztáv elnöklele alatt ülést tartott, melyben a program véglegesen megállapítottatott. E szerint a kiállítás f. év október 9—16-ig fog tartatni a Városligetben, a mezőgazdasági muzeum (Vajda-hunyadi váróület) helyiségeiben. A kiállítás selypontja a gyümölcs és szőlőre van ugyan fektetve; de ki fognak állíttatni konyhakerti termények, virágok, virágkötési és di-

Kotányi báró tudomásul vette mindezt és ahhoz is tartotta magát. Az nap nem mutatkozott a nők előtt s csak remegve várta a holnapot.

— Mit hoz a holnap? Sikerül-e terve, vagy pedig elmond-e a gróf mindent a grófnőnek . . . De Vámosy azt mondta, hogy csak holnap beszél hugával s a báró most ebbe fektette minden reményét; hiszen a becsületes emberek igazmondók!

. Másnap kora reggel, még három óra sem volt, kimentek a vadászatra. Kotányi feltűnően halványnak látszott, de a pajtások ezt nem vették észre, még kevésbé a gróf, kit pedig a báró nyomon követett.

A vadászat még a hajnal előtt véget ért. Megzavarta egy szomorú baleset. Kis tisztáson a fővadász halva találta Vámosy grófot. Keresztül volt löve: valami elhibázott golyó okozta halálát. Kinek fegyveréből jött, azt nem tudta senkinek megmondani . . . Galyakból hordágyat készítettek a főurnak s maguk vitték a kastélyba drága barátjukat. Csak Kotányi sietett előre, hogy a rettenetes esetet kiméletesen adja tudtára a grófnőnek, kinek most már a bárón kívül nem volt senkije.

A báró pedig a temetésen már mint vőlegény szerepelt.

Saruvári.

szítési munkák; végül pedig a gyümölcsfeldolgozására és értékesítésére szolgáló gépek és eszközök is. Ezen utóbbi gépek kiállítása nemzetközi lesz, míg a többi tárgyak kiállításában csak magyarországi termelők vehetnek részt. Ezen kiállítás czélja: a pomológiai ismeretek gyakorlati terjesztése, továbbá a kertészeti érdekltség ébrentartása; másrészt alkalmat fog ezen kiállítás szolgálatni arra is, hogy egy a fővárosi fogyasztó közönség, mint a meghívott külföldi kereskedők is a termelőkötől közvetlenül szerezhessék be teli szükségleteiket. Az idei év ugyan nem valami sikerült gyümölcstermő év az ország egész területét tekintve; mindazonáltal egyes vidékeken szép gyümölcstermés mutatkozik; sőt a szilva- és dióból nagyobb kivitelre való is akad. A kiállító jutalmazására számos arany- és bronz-érem, továbbá különféle pénzdíjak állanak rendelkezésre. Már előre figyelmeztetjük tehát termelőinket és kertészeinket, hogy e kiállításban saját érdekében minél többen és minél méltóbban vegyenek részt. Bejelentési leveket, megkereséseket, postafordultával küld az „Országos Magyar Kertészeti Egyesület” titkári hivatala. (Budapest, IV. ker. Koronahereczeg utca 16. sz. földszint) vagy az Országos gyümölcsészeti miniszteri biztos a földmivélségi m. kir. minisztériumban (Budapest, V. ker. Nádor utcai palota.)

— **A siketek hallása.** Az újságok nemrég hírt adtak arról, hogy dr. Urbantschitsch egyetemi tanár új módszert talált föl, melynek segítségével a siketek hallása felébreszthető és javítható. A kormány Roboz József igazgatót megbízta, hogy szeptember 1-től kezdve 30 intézeti növendékkel folytassa a kísérleteket. E 30 növendéket 3 csoportba osztják. Egyelőre csak olyan növendékek vesznek részt a gyakorlatokban, a kik bármily csekély részleges hallási képességgel bírnak, például harangszót, füttyöt vagy zajt már hallanak. Az ugyanis igen problematikus dolog, hogy a teljesen siketekkel, a kik még a legélesebb és legerősebb hangot sem hallják lehet-e sikert elérni? A most elrendelt kezelésnek tehát az a feladata, hogy előbb azt mutassa ki mennyiben lehet valamely oly süketnek a hallását javítani, a ki az emberi beszédet ugyan már nem hallja meg, de nagyobb lármát, zörejt meghall valamennyire. Hogy milyen nagy érdeklődés mutatkozik e kísérletek iránt, mutatja az, hogy dr. Dirner Gusztáv budapesti egyetemi tanár 503 forintot küldött be a közoktatásiügyi miniszternek e kísérletek költségeinek fedezésére.

— **Hét éven át a hálózobában.** Angliában Spaldingban nem rég igen különös fogadást kötött Crazymann földbirtokos egy nála vendégségben járt lineolnshirei tőkepénzzel. A földbirtokos ugyanis azt állította, hogy hét éven át nem mozdul ki hálózobájából. Erre a tőkepénzes 1000 font sterlinget ígért, ha a földbirtokos fogadását megtartja. Ma már Crazymann ur meg is kezdte önkéntes szobafogságát. A földbirtoka miatt ezt nyugodtan teheti, mert felöltött faira biza a gazdálkodást. A legesodálatsabb ebben a dologban az, hogy a fölbirtokos a hálózobájában való 7 évi igénytelen szereplése révén világhírré tesz szert. Az angol lapok mind bőven írnak róla és érdeklődéssel várják a 7 év leforgását. Az igaz, hogy kissé sokáig kell majd várniok.

— **Hetvenéves hegymászó.** A Deut-du-Midi csucsán Vallis kantonban, Svájcban, olyan turistaszerecsétlenség történt, mely a szerencsétlenül járt személyénél fogva nevezetes. Egy hetven éven felül levő angol miss, aki már évek óta mászsa az említett hegyet, ezuttal a leszállásnál félrelépett, eltörte a lábát és elájult. A vezető fölkapta a szerencsétlenül járt turistánőt és a legközelebbi alpesi gunyhóba vitte, hol segélyben részesítették. A hegymászó missben, amikor magához tért, legelőször is a hiuság kezdett dolgozni és legnagyobb fájdalomi közepette így kiáltott föl:

— Mondják meg legalább odalenn, hogy nem azért estem el, mintha elfáradtam volna.

— **A legujabb kintorna.** Napjainkban minden tökéletesedik, halad, még a kintorna is. A régi, nyavalygós hangokat hallató instrumentum, melyhez egy czifruhásh majom járta a tánczot, már rég eltűnt és helyét engedett a zongoraverklinek, mely-

nek hangjainál a vidám utcai ifjuság egész bálokat rendezett. Később váltakozó képek tűntek föl a kintorna előrészén, most pedig Anglia nagyobb városaiban, különösen Londonban olyan kintornák merültek föl, melyeken egész kis karusszal van. A szokatlanul nagy hangszerként tetején egy körbeforgó vaslemezre, melynek átmérője 3—4 láb, hat alacsony szék van megerősítve, melyek arra valók, hogy tízeven alóli gyermekek abban helyet foglaljanak. Az egész fölött czifra sátor van kifeszítve. Az angol verklis emberek, kik ezt a legmodernebb „roundabont” megszerezték, arisztokratái lettek a kintornásoknak; az utca gyerekei csakugy töi magát az újfajta mulatság után és a felnőttek is megállnak, hogy az eredeti alkotmányt megbámulják.

Közgazdaság.

Hogyan nevelhetjük buzatermésünket?

Ma, midőn a gazdának valóságos élet-halál harcát kell vívni ama sok külső tényezővel szemben, mely folytonos akadályul szolgál életszükségletének kielégítésére, nem csekély gondot ad annak eldöntése, hogy minő eszközökkel éljen helyzetének könnyítése czéljából. Bármily termelési ágra fektesse a súlyt, gazdálkodása menetében nem alkalmazkodhat az ősapáktól örökölt eljárásokhoz, hanem folytonosan haladni kell a korrál s alkalmazkodni a változó viszonyokhoz, körülményekhez; nem állapodhat meg különösen a növénytermelés terén régente divó szabályok mellett, mert hiszen az képezi gazdaságának tulajdonképeni alapját. Még egy oly igénytelen növényről is, mint a buza, a termelést illetőleg nem járhat el ma akként, mint évtizedekkel ezelőtt, mert ha azt kizárólag a természetre bizza, bizony nagyon silány lesz az aratás. Nem véltünk tehát felesleges munkát végezni akkor, midőn a buzavetés küszöbén egyet-mást elmondunk arról, hogy minő tényezőkre legyünk tekintettel akkor, ha buzavetésünket, illetve termésünket növelni óhajtjuk.

Az első dolog, a mivel foglalkoznunk kell az, hogy minő buzát termeljünk? A buza varietások száma igen nagy. Ha névsorba foglalnánk azon varietások számát, melyek a különböző belföldi és külföldi magkereskedők árjegyzékében foglaltatnak, körülbelül az 500-at is meghaladná azok száma s ezek közül legalább is 100 a legkitünőbbnek, a legnagyobb terméshozónak s valamennyi buza varietás fölött állónak jeleztetik. Igen természetes, hogy sok gazda lépze meg aztán a nagykereskedők e reklámjának s keserű csalódással dobja oda az apró baromfiának ama silány minőségű terményt, melyet nagy költséggel letakarítania sikerült. Számos kísérlet végeredménye igazolja azt, hogy legjobb az őszi buza mellett megmaradni, mert a tavaszi sem minőségben, sem mennyiségre nézve nem képes azzal versenyezni, s ez okból tavaszi buza vetését csak ott ajánlhatjuk, hol az őszihez megmaradása bizonytalan, vagy a hol ősszel a munkálatok annyira összehorlódtak, hogy lehetetlenség volt valamennyi őszi elvetni, vagy végül, a hol az őszi buza kiveszett. Oly vidékekre, hol az eső ritkaság számba megy, s az időjárás meleg, legmegfelelőbb ugy minőség, mint mennyiségileg a búsági és a tiszavidéki buza, ellenben oly vidékekre, hol az eső már gyakoribb s az idő is hűsebb, a Square-head buza.

Egy másik tényező, mely a termés mennyiségét nagyban befolyásolja: a talaj, annak minősége s előkészítése. Nagyon laza homok talaj ép oly kevéssé felel meg a buza természetének, mint a túlkötött nehéz szivós agyag vagy a humusban nagyon bővelkedő talajok. Legjobb termésre számíthatunk a középkötöttségű agyag és a kötöttségű vályogtalajokon. E talajokat a szerint, hogy minő növények képezik a huzának előveteményét, különbözően fogjuk megművelni. Ha zabos búkköny vagy repeze képezi az előveteményt, ugy ezek lekerülte után a tarlót azonnal feltöretjük, sekélyen nehogy a talaj összetömjödjék; néhány hét múlva adunk egy mély-keverő szántást, majd közvetlenül a vetés előtt egy közép mély vetőszántást.

Ha a buza here után következne, akkor két szántást adunk és pedig egy sekélyet a here kaszálás után azonnal és egy középmélyet közvetlenül a vetés előtt. Végül ugyan a művelés a következőkben fog állani: ősszel adunk egy sekély törtést, majd egy mély szántást, tavasszal az axtirpátort használjuk s közvetlen a vetés előtt adunk egy középmély szántást.

A talaj előkészítéséhez tartozik a trágyázás mikéntjének megoldása is. Erre nézve feltétlenül szükségesnek tartjuk megjegyezni azt, hogy ha valahol kifizeti magát a műtrágyák alkalmazása ugy első sorban az őszi buza az. Száz és száz gazdának véleménye egybehangozva oda nyilvánul, hogy a szuperfoszfát alkalmazása még alacsony gabonaárak mellett is rentabilis volt, a mennyiben nemcsak a termés mennyiségét emelte az érés késleltetése nélkül, hanem a minőségre is igen kedvező befolyást gyakorolt. Kat. holdanként 135 kg. elsőrása válik szükségessé a vetőszántás előtt. A nitrogéntrágyák közül a chilisalótromot ajánljuk az esetben, ha az őszi buza rosszul telelvén ki, tavaszra fejlődésében nagy hátramaradottságot tüntet fel ilyenkor kat. holdanként 35—45 kg. fejtrágyaként borus időben elsőrva bámulatos eredményt eszközöl. A termés sikerének egy további feltétele a vetés helyes véghezvitele. E tekintetben nemcsak tanácsoljuk, hanem határozottan követendőnek jelezzük a vetésnek minél korábbi véghezvitelét. A korán betett őszi buzának elég ideje lévén a megbokrosodásra, erőteljes fejlődésnek indul s így jobban kibírhajtja a zord tél viszontagsait. Az elvetett buzával tavaszig semmi dolgunk nem akad. Tavasszal azonban, mihelyt a hólepel eltűnik, mihelyt a vegetáció megindult, küldjünk egy fogásboronát a buzatáblába, de lelkére kössük a béresnek, hogy ne kimélje a buzát, hanem fogasolja meg azt ugy, hogy a talaj is megporhanyuljon, az esetleges gyomok is kitépessenek. Idejében végzett jó fogasolás soh' sem árt a buzának. A ki a buzatermelésénél figyelembe veszi a fentirottakat, az biztos lehet abban, hogy két kálást fog aratni ott, hol eddig egyet is alig tudott.

Idegenek forgalma.

Augusztus 26-tól szeptember 1-ig.

Nemzeti szálló: Fisechhof Sándor utazó Bécs Hochberger Sámuel utazó Bécs. Kropl Gyula utazó Kolozsvár. Szentiványi Albert filozóf Szt.-Ivány Simon Jenő k. segéd Brassó. Gedeon János m. kir. p. m. titkár Nagy-Szeben. Tittel Zsigmond kataszteri tiszt Nagy-Szeben. Singer Arnola utazó Bécs Prága Max utazó Bécs.

Millenium szálló: Baruch Rozenberg hivatalnok Románia. Schrenger Leopold hivatalnok Gyulafalva. Horn Móricz hivatalnok Gyulafalva. Klein Sámuel hivatalnok Gyulafalva. Weisz Ignác ügyvéd Brassó. Heinrich Goldstein utazó Bécs. Braun Ignác utazó Budapest. Rác Gyula tanár Hódmező-Vásárhely. Szántó Lajos utazó Budapest. Nohei. Vince zongora-mester N.-Szeben.

Nyiltér.)*

Menyasszony-ruha selyem 65 krtól

14 frt 65 krig méterenkint — valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. Privát-fogyasztóknak postabér és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, **mintákat pedig postafordultával** küldenek,

Henneberg G. selyemgyárai (es. és k. udvari szállító) **Zürichben**

Magyar levelezésnél Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó

*) E rovat alatt közlőttekért felelősséget nem vállal a szerk.

Van szerencsém úgy a helybeli mint vidéki t. közönség szíves tudomására adni, hogy Kovásznán

ÁLLANDÓ FOGGYÓGYÁSZATI TERMET

nyitottam, a hol a foggyógyászat körébe vágó minden műveletet úgy operatív, mint technikai ágban elvállalok.

Rendelés minden nap reggeltől estig.

Dr. Morvay István

25 90—* egyetemes orvos-tudor, fog- és szájbetegségek speciálistája.

Jég eladás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy nálam naponta jeget igen jutányos áron lehet kapni.

87 21—**

Csiszár Pál,
kereskedő.

Sz. 5297/898. Polg.

Hirdetmény.

A kézdi-vásárhelyi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy dr. Bodor Ferencz kézdivásárhelyi kir. közjegyző az előirt törvényszerű követelményeknek eleget tévén, működését 1898. szeptember 1-én meg fogja kezdeni.

A kir. törvényszék.

Kézdi-Vásárhelyen, 1898. augusztus 30-án.

(149 1—1)

GULLYA,
előadó bíró.

Csak fiatal embereket

érdekelhet tudni, hogy a

— párisi Dr. BOITON —
Injectio Oriental

már néhány napi használat után elmulasztja még a legrégibb bántalmakat is, fölőseleges tehát santal olaj vagy co-paiva balzsammal kísérletezni, mert ezek csak a gyomrot rontják és a bajt nem gyógyítják meg.

1 üveg Boiton Injectio ára 1 forint

Magyarországi főraktár:

Zoltán Béla gyógyszer-tára Budapest,

V. Nagykörönd-utca 23. (Széchenyi-ter sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszer-tárban.

Postai megrendelések czíme:

Zoltán gyógyszer-tar Budapest.

Hirdetések

lapunk

kiadóhivatalában

felvételnek

Ezen hirdetés tulajdonosának vételnél 10% engedélyeztetik.

és

halhólyag

elsőrangú orvosi tekintélyek nyilatkozatai szerint a legmegbízhatóbb és feltétlenül ártalmatlan óvszer urak és hölgyek számára.

Ára tuczatonként eredeti párisi csomagolásban:

Gummi, elsőrendű gyártmány	0.80	6.—	frt
Halhólyag kiváló finom minőség	2.—	8.—	"
Capottes americans (rövid)	2.—	5.—	"
Gyűjtemény uraknak igen észszerűen dobozokban összeállítva	3.—	10.—	"
Suspensorium	0.50	3.—	"
Párisi női szivacska (Safety-Sponges)	2.—	6.—	"
Irrigator teljesen felszerelve	1.80	5.—	"
Eredeti pessarium oclusivum (Peliporus) Menzinga tanár szerint	1.80—2.50		"
Vezető hozzá külön		1.50	"
"Diana-öv", szab. havibaj elleni köt.	3.50—5.—		"

(minden hölgynek nélkülözhetetlen.)

Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközöl:

KELETI J.

cs. és kir. orvos sebészeti mű és kötszer gyáros
BUDAPESTEN, (Alapított 1878.)

IV. Koronaherczeg-utca 17.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ezen hirdetés tulajdonosának vételnél 10% engedélyeztetik.

Százezrei a
családoknak iszszak

előszeretettel

naponta a

Éljen! éljen!

Kathreiner-féle Kneipp-malátakávé.

Mentes a babkávénak egészségre ártalmas alkatrészeitől. Egyedül a Kathreiner-féle malátakávé az, mely annak illatát és kedvelt ízét magában foglalja. A Kathreiner-féle malátakávé étvágygerjesztő, könnyen emészthető, évek során át főnőttek és gyermekekre nézve egyaránt hasznosnak bizonyult. Legkitünőbb pótléka a babkávénak, valamint ajánlásra legméltóbb vagyulke is annak. Tekintettel az egészségre és takarékosagra, a valódi Kathreiner-nek többé egy háztartásból sem szabad hiányoznia.

Óvás az értéktelen utánzatoktól.